

Vraag:

Bij een verzonken trog (zie foto) mag er 15 cm worden meegerekend bij de berekening van de totale oppervlakte ($m^2/dier$), klopt dit?

Antwoord:

Deze foto toont geen verzonken trog, maar een trog die bovenop het 'ligbed' is geplaatst. Een verzonken trog heeft een niveau dat zich lager bevindt dan het niveau van het ligbed. Deze 'vuistregel' is gebaseerd op de Nederlandse regelgeving waarin ook de lengte van een box gereguleerd is en waarbij men aanneemt dat, in het geval van een verzonken trog, er nog 15 cm bruikbaar is voor de zeug. Dezelfde redenering kan dan worden gevolgd voor de vereiste oppervlakte, als deze oppervlakte tenminste kan gebruikt worden door een liggende zeug. Mogelijk wordt er op korte termijn meer duidelijkheid hierrond geschapen door de controlerende instanties. In dat geval zal deze informatie worden aangevuld.

Vraag:

Mag ik deze 15 cm dan ook meerekenen als 'dichte' vloer?

Antwoord:

Deze vraag hangt samen met de vorige vraag, daarom verwijzen we hier terug naar de eerste vraag.

Vraag:

Zeugen die ik tijdens de groepsperiode enkele dagen individueel wil houden, mag ik deze dan opsluiten in een box?

Antwoord:

Zeugen die tijdens de verplichte groepsperiode om een of ander dwingende reden uit de groep moeten worden gehaald (bv. zeugen die agressief zijn, door andere varkens zijn aangevallen of ziek of gewond zijn) mogen tijdelijk individueel worden gehouden, maar dan wel in een hok waarin ze zich kunnen omdraaien (Koninklijk Besluit van 15 mei 2003). Aangezien boxen geen hokken zijn waarin de zeugen zich kunnen omdraaien, is het niet toegelaten om de zeugen op te sluiten in een box.

Vraag:

Zijn er ook normen (totale oppervlakte ($m^2/dier$) en oppervlakte dichte vloer ($m^2/dier$)) voor zeugen in de dekafdeling, m.a.w. van spenen tot 4 weken na inseminatie?

Antwoord:

Er zijn geen specifieke normen voor de zeugen in de dekafdeling vooropgesteld. In de wetgeving is opgenomen dat de dieren gemakkelijk moeten kunnen gaan staan en gaan liggen in hun hok/box.

Vraag:

Bij mijn huidige roosters heb ik de controle gedaan met een munt van 1 euro. Bij 95 % van de spleten kan ik het stuk van 1 euro er niet doorduwen maar bij de overige 5 % wel. Dit is dan voornamelijk waar de ene rooster tegen de andere aansluit. Zal dit voor een probleem zorgen bij controle?

Antwoord:

Bij een controle door het FAVV zal de checklist 'Houden/fokken van varkens' (zie bijlage) worden gebruikt. Een niet-conformiteit zoals de maximale roosterspleetbreedte is een controlepunt met een weging van 3 punten. Een controle waarbij geen enkele niet-conformiteit wordt vastgesteld of alleen niet-conformiteiten met een gewicht van 1, worden als gunstig geëvalueerd. Bij een niet-conformiteit van gewicht 3 kan nog steeds een gunstig worden verkregen, op voorwaarde dat het totaal aantal niet-conformiteiten minder dan 20 % bedraagt. In alle andere gevallen is de evaluatie 'ongunstig'. Een proces verbaal wordt pas opgesteld bij een niet-conformiteit van gewicht 10 of indien meer dan 20 % niet-conformiteiten worden vastgesteld.

Om volledig conform te zijn kunnen roosters met te brede spleten worden vervangen, of kunnen de spleten, die te breed zijn, worden dichtgemaakt. Hierbij dient u vooral de achterliggende reden van deze eis in het achterhoofd te houden. De spleten mogen namelijk niet breder zijn om te vermijden dat dieren zich kwetsen door met de klauwen vast te zitten of te haperen in de spleten.

Vraag:

Zeugen moeten ook kunnen beschikken over los materiaal. Is dit ook van toepassing in de dekaafdeling, kraamstal, berenhokken? En wat adviseert u om te gebruiken in de groepshuisvesting?

Antwoord:

Alle varkens moeten permanent kunnen beschikken over voldoende los materiaal om te onderzoeken en mee te spelen (Koninklijk Besluit van 15 mei 2003). Het materiaal mag echter de gezondheid van de dieren niet in gevaar brengen. Deze maatregel is ook van toepassing in alle zeugenafdelingen en in berenhokken. Omgeving verrijkend materiaal moet dus ook worden voorzien in de dek-, dracht- en kraamafdeling. In de kraamafdeling is het zelf zo dat zowel de zeugen als de biggen over omgeving verrijkend materiaal moeten kunnen beschikken.

Goed omgeving verrijkend materiaal heeft als belangrijkste eigenschappen eetbaar, geurig, kauwbaar, vervormbaar en afbreekbaar te zijn. Naarmate varkens langer in contact komen met bepaald omgeving verrijkend materiaal zullen ze het minder interessant vinden en er bijgevolg minder mee bezig zijn. Bij speelgoed zal bij de varkens sneller gewenning optreden dan bij bv. stro. Losse 'speeltjes' worden snel met mest bevuild en verliezen dan nog sneller hun aantrekkingskracht. Het afleidingsmateriaal zal het meeste effect hebben als wekelijks van **materiaal wordt afgewisseld**. De meest aantrekkelijke speeltjes zijn bovendien vervaardigd uit meerdere materialen (verschillende structuren). Daarnaast wordt geadviseerd om afleidingsmateriaal ergens in het midden van het hok op te hangen in een zone waar veel activiteit heerst. Indien het materiaal toch aan de hokwand wordt bevestigd, dan liefst minimaal een 20-tal cm van de wand (bv. d.m.v. een vaste staaf of iets dergelijks). In de literatuur blijkt de voorkeur van varkens uit te gaan naar *stro* omdat er meerdere dieren tegelijkertijd mee kunnen spelen, thermisch en fysisch comfort geeft en het belangrijke voedereigenschappen bevat. Er zijn echter enkele belangrijke nadelen aan stro verbonden: zo is stro niet overal bruikbaar omwille van roostervloeren. Bovendien brengt stro een hoge arbeidskost met zich mee. Bovendien is het niet steeds beschikbaar, waardoor je een voorraad moet kunnen stockeren. Enkele van deze nadelen zouden echter best meevallen. Zo weet men, uit Nederlands onderzoek, dat het dagelijks verstrekken van een klein portie stro op gebied van bezigheid en reductie van verveling even efficiënt is als een hele vloer in

te strooien met stro. Deze vorm van stro toediening is ook toepasbaar in stallen met roostervloeren. Kleine stroruiven, geperste strokokers, stro wroetbakken, stroverdelers met gehakseld stro of geperste strokorrels zijn commercieel beschikbaar.

Er wordt ook meer en meer gebruik gemaakt van hout, o.a. houtblokken en dikker snoeiafval. Inheemse houtsoorten zoals wilg en berk blijken hiervoor geschikt te zijn. Om de mestbevuiling te beperken wordt het hout best opgehangen en wordt het snoeiafval best in takkenhouders ter beschikking gesteld. Uit lopende observaties bij Thomas More blijkt dat zeugen in de kraamhokken wilgentakken wel kunnen smaken. De mate van interesse blijkt sterk te schommelen tussen de verschillende zeugen.

In het Nederlandse 'Pro Dromi' concept wordt in de kraamhokken gebruik gemaakt van jute zakken. Dergelijke zaken kunnen dus ook door varkenshouders worden toegepast in hun stallen.

Daarnaast kan speelgoed worden aangeboden aan de varkens. Dit speelgoed dient minstens tussen elke ronde gereinigd en ontsmet te worden. Indien het speelgoed vast gehangen te worden, wordt dit best op dierooghoogte aangebracht. Er zijn enkele speelgoedjes op de markt die specifiek voor varkens zijn ontworpen. Zo is er de *varkensspeelbal*, deze is gemaakt van vrijwel onverslijtbare kunststof. Een speelbal is in combinatie met een *speelketting* een goed product voor afleiding. Omwille van hygiënische redenen wordt de speelbal echter afgeraden. De *bijtrubber* bestaat uit twee lange rubberen stangen, die d.m.v. een staaldraad aan elkaar bevestigd zijn. De bijtrubber zorgt voor afleiding bij de dieren en beperkt gedragsproblemen. Omdat de rubber wordt opgehangen zijn er geen hygiëneproblemen. Daarnaast kan u ook *niet-specifiek ontworpen producten* gebruiken als afleidingsmateriaal. Een touw kan op ooghoogte in het hok worden gehangen. Doordat de varkens een touw vrij snel kunnen stuk trekken, vertonen de dieren een grote interesse in dit speelgoed. Wanneer het speelgoed stuk is, zal het op de grond vallen wat nadelig is voor de hygiëne binnen het hok. Een stuk darm van een tuinslang kan een alternatief zijn voor een stuk touw. Het stuk tuinslang zal minder snel kapot worden getrokken en bijgevolg langer in het hok blijven hangen. Het is belangrijk dat het afleidingsmateriaal **goed beschikbaar en toegankelijk** is voor de varkens zodat het geen bron van competitie (en agressie) wordt. In nieuwsbrief 5 van het demonstratieproject 'Omgevingsverrijking bij varkens om bijtletsels te vermijden' (zie bijlage) wordt een overzicht gegeven van het afleidingsmateriaal dat voorgesteld werd tijdens de demonstratiedagen van dit project. U vindt in deze nieuwsbrief (een deel) van het speelgoed dat op de markt te verkrijgen is terug. Per speeltje wordt de werking, de invloed op het welzijn, de hygiëne en de arbeid kort beschreven.

Onderstaande personen werden geconsulteerd en hebben een nuttige bijdrage geleverd bij de formulering van dit antwoord:

- Suzy Van Gansbeke – Vlaamse overheid, Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling
- Jos Van Thielen – Thomas More Kempen
- Bert Driessen – Thomas More Kempen
- Rony Geers – Katholieke Universiteit Leuven, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen

Dit antwoord werd door het Varkensloket en de leden van het Praktijkcentrum varkens met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van het antwoord op uw vraag. De gebruiker van dit antwoord ziet af van elke klacht tegen het Varkensloket, de leden van het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van het gegeven antwoord. In geen geval zal het Varkensloket, het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van dit antwoord.